

5 festival
hrvatskih
digitalizacijskih
projekata

20. - 21. travnja 2015.
Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu

Prof. dr. sc. Igor Gliha

**Autorsko pravo u
digitalnom okružju**

Autorsko pravo

- Individualno, privatno pravo priznato autoru da bi mogao slobodno odlučivati hoće li njegovo djelo biti korišteno i na koji način
- Ujedno i gospodarska osnova stvaralačke industrije, potiče inovacije, stvaralaštvo, ulaganja i produkciju
- U nacionalnim pravnim porecima priznavano tijekom 18-19. stoljeća

Digitalizacija

- Doprinosi očuvanju i širenju kulturne baštine
- Omogućava stvaranje digitalnih knjižnica koje su pretpostavka za efikasniji istraživački i znanstveni rad

Jesu li autorsko pravo i digitalizacija u sukobu?

- U XX. st. autorsko pravo afirmirano je kao temeljno pravo kojim se jamče autorovi osobnopravni i imovinski interesi i omogućavaju autoru kontrolu njegovog djela, tj. ovlast trećima dopustiti ili zabraniti određeno korištenje
- Pravni poreci jamče da javna vlast neće neopravdano zadirati u prava pojedinaca
- Digitalizacija je jedan od oblika korištenja autorskog djela – načelno potrebno autorovo odobrenje

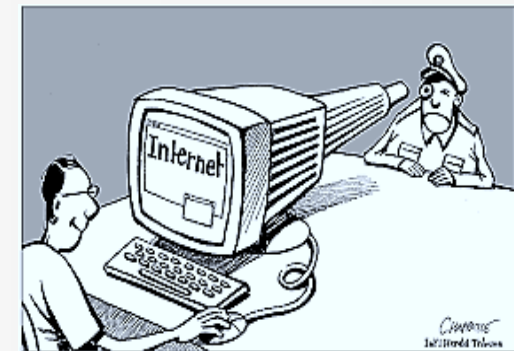
Česta precepcija autorskog prava u digitalno doba

- Smetnja razvoju tržišta, novih proizvoda i usluga, rastu društvenog dohotka, informatičkom društvu, društvu znanja...
- Autorsko pravo prepreka slobodnom izražavanju, slobodi pristupa informacijama...
- Općenito, prepreka slobodi na Internetu

Sloboda na Internetu!

- O lijepa, o draga, o slatka slobodo (Ivan Gundulić)
- Ako je već nema u realnom svijetu, zašto je barem ne bi bilo u virtualnom prostoru
- Je li sloboda da pojedinac čini što ga je volja ako je to na teret drugoga
- *Liberté, Égalité, Fraternité*

Sloboda i za autore...

- Svatko je slobodan raspolagati svojim dobrima – prodati ih, dati drugome na korištenje uz naknadu ili bez nje, pokloniti... činiti što ga je volja
- Autor stvara netjelesna dobra - je li to opravdanje da ga se spriječi u raspolaganju njegovim dobrima

*“Imagine no possessions
I wonder if you can...”*

Konkurencija autorskog prava i digitalizacije očigledno postoji

- U slučaju konkurencije prava i interesa kao i ograničavanja prava primjenjuju se načela razmjernosti i proporcionalnosti
- Je li razmjerno autoru oduzeti pravo odlučivanja o njegovom djelu (netjelesnom dobru) radi omogućavanja drugome da slobodno koristi njegovo djelo, a često pri tom autor nema nikakve koristi, ili ako je ima ona je neproporcionalna kako ograničenju njegovog prava tako i koristi te druge osobe

Ima li zadovoljavajućeg rješenja?

Ciljevi:

- digitalizacija bez pretjeranih prepreka
- autoru omogućiti koristi od njegovog djela

Moguće rješenje kolektivno licenciranje?

- + stjecanje odobrenja “na jednom mjestu”
- + autorima se jamči naknada
- za autore gubitak odlučivanja o djelu
- za korisnike?

Geoff Barrow

@jettfury

+ Follow

34,000,000 streams

Income After tax = £1700

Thank U @apple @YouTube @Spotify

especially @UMG_News for selling our music so cheaply.

RETWEETS

1,791

FAVORITES

903

3:29 PM - 13 Apr 2015

Chris Lakey @mcxyz · Apr 13

@jettfury not only was Ex Machina an excellent movie. The score was amazing man!!! 🙌🙌🙌🙌🙌🙌

Lee Vincent @LeeJamesVincent · Apr 13

@jettfury @Apple @YouTube @Spotify @UMG_News a fucking disgrace

Geoff Barrow

@jettfury

+ Follow

I've got nothing against streaming a record

But I've got a lot against people giving my work away for free

4:24 PM - 13 Apr 2015

57 RETWEETS 113 FAVORITES

*“No need for greed or hunger
A brotherhood of man
Imagine all the people
Sharing all the world...”*

Hvala na pozornosti

© Sva su prava pridržana. Umnožavanje, stavljanje na raspolaganje javnosti kao i drugi oblici korištenja nisu dopušteni bez posebnog odobrenja autora